

РАДА

ГАЗЕТА ПОЛІТИЧНА, ЕКОНОМІЧНА І ЛІТЕРАТУРНА

ВИХОДИТЬ ЩО-ДНЯ, ОКРІМ ПОНЕДІЛКІВ.

РІК ШОСТИЙ

Адреса редакції і контори:
у Києві, Велика Підвальна вул. д. 6,
внизу золотих воріт
Телефон редакції 1458.
ТЕЛЕФОН ДРУКАРНІ 1069.

УМОЗИ ПЕРЕДПЛАТИ НА РІК 1911

на рік на 11 м. на 10 м. на 9 м. на 8 м. на 7 м. на 6 м. на 5 м. на 4 м. на 3 м. на 2 м. на 1 м.

6. 5.70 5.25 4.75 4.25 3.75 3.25 2.75 2.25 1.75 1.25 65.

Передплат. на рік можна виплачувати частками: в 2 строки: на 1 янв. 3 карб. і на 1 апр. 3 карб., в 3 стр.: на 1 янв. 2 карб., на 1 мар. 2 карб. і на 1 мая 2 к., або по 1 карб. на протязі перш. шостої місяців.

Ціна „Ради“ за кордон: на рік 11 р., (27 крон 94 гелери на австрійську валюту). на 1/2 року—5 р. 50 к. на 1/4 року—2 р. 75 к., на 1 м.—1 р. Коли закорд. читачі передплачують газету через поштомати, то платять за газету по ціні встановленій для передплатників в Росії.

Передплата приймається тільки з 1-го числа кожн. місяця.

ЗА ЗМІНУ АДРЕСИ 30 КОП.

(При зміні неодмінно прикладати стару адресу).

Автори рукописів повинні подавати своє прізвище і адресу. Редакція може скорочувати і змінити статті; більші статті, до друку негодні, переходять в редакції 3 місяці і висилаються авторам їх коштом, а дрібні замітки й дописи одразу анікуються. Рукописи, на яких не зазначені умови друку, вважаються безплатними.

З приводу надісланих до газети віршів редакція не листується.

Просьба авторів додержуватись правопису „Ради“.

УМОВИ ДРУКУВАННЯ ОПОВІСТОК:

За рядок петіту попередь тексту, або за його місце, платиться за перший раз 40 коп., а далі по 20 коп.

За рядок петіту після тексту: за перший раз 20 коп., за другий—10 коп. Хто шукає заробітку, платить за оповістку в 3 рядки 10 коп. за раз, при умові друкуваннн не менше 3-х раз.

Жертуйте на пам'ятник Т. ШЕВЧЕНКОВІ у Києві!

Жертви по всій Росії дозволено зібрати Полтавській Губернській Земській Управі та Київській Городській управі.

ПРИЙМАЄТЬСЯ ПЕРЕДПЛАТА НА 1911 РІК на українську газету

„РАДА“

РІК ВИДАННЯ ШОСТИЙ.

Газета політична, економічна і літературна.

Виходить у Києві що-дня окрім понеділків і днів після великих свят.

„Рада“ має широку програму, як звичайні великі політичні газети: дає огляди життя політичного, громадського, економічного на Україні, в Росії і за-границею; друкує фельетони, а тако-ж статті критичні і твори красном письменства.

ДО СПІВРІВІТНИЦТВА в „РАДІ“ запрошено визначніші літературні і наукові сили.

„Рада“ має ВЛАСНИХ кореспондентів в Державній Думі, в Державній Раді, а також в політичних центрах Європи, в Лондоні, в Парижі, в Римі, у Відні, в Празі, у Львові, в Чернівцях і в усіх визначніших містах України по цей і по той бік кордону.

Ціна „РАДИ“ з приставкою і пересилкою в Росії:

на рік	на 11 м.	на 10 м.	на 9 м.	на 8 м.	на 7 м.	на 6 м.	на 5 м.	на 4 м.	на 3 м.	на 2 м.	на 1 м.
6.	5.70	5.25	4.75	4.25	3.75	3.25	2.75	2.25	1.75	1.25	65.

Передплату на рік можна виплачувати частками в такі строки: на 1 янв. 3 карб. і на 1 апр. 3 карб. в 3 строки: на 1 янв. 2 карб., на 1 марта 2 карб. і на 1 мая 2 карб., або по 1 карб. що місяця впродовж першого півріччя.

Всім передплатникам, що виплатять ще шість рублів буде вислано

„Словник української мови“

Зібраний редакцією журн. „Кієвская Старина“ і виданий під редакцією і з доповненнями Б. ГРИНЧЕНКА. В 4-х великих томах. В книгарнях продається він по 8 карб., без пересилки. Словник цей одержав премію ім. Костомарова від Російської Академії Наук.

За кордоном передплату на газ. „Рада“ приймають всі пошти і вони самі дбають про ануратну доставку газети. Через те закордонним передплатникам найзручніше передплачувати газету через пошти.

☆☆ ЗМІНА АДРЕСИ—30 коп., АРТИСТАМ—БЕЗПЛАТНО. ☆☆

Адреса редакції і головної контори: у Києві, Велика-Підвальна вул., д. 6, біля Золотих Воріт. Телефон 1458.

Передплата на „Раду“ на таки-же самих умовах, що і в конторі, приймається: у Києві: 1) в „Українській Книгарні“, Безаківська 8, 2) в Книгарні „Л.Н.В.“, В.Володимирська 28 і 3) в Книгарні Череповського, Фундуклейська 4; у Варшаві в Гр. Стенпури; в Київщині: Подільському, у комісіонера Л. Приходька; в Катеринославі—Книгарня Лозинської, Проспект; в Мелітополі—Мерева, л. 6. Ессена у л. Задіяника; в Одесі в українській книгарні; в Полтаві—Книгарня Марковича, бульвар Котлярівського; в Петербурзі—Книгарня Вольф; в Харкові—Українська Книгарня, Рибна 25.

Редактор В. Яновський. Видавець С. Чикаленко.

Південно-Російський Хліборобський Сіндикат

Київ, Бульварна 9, телефон 307.

ПРОПОНУЄ:

Хліборобські машини та знаряддя першокласних Російських й закордонних заводів

Молошній посуд.

Суперфосфат, томасшлан, селітру, каїніт, гіпс, хлористий барій, швейнфуртську зелень, мідний купорос.

НАСІННЯ ПОЛЬОВЕ Й ОГОРОДНЄ. МШКИ. 10-481-2

Дві великих срібних медалі на виставці у Ростові в/Д. у 1910 році одержали існуючі з 1891 року „Южно-Русские“ заводи оцету, політурні, і лаку, ол для палива, фабрика синьки для білізни та берлінської лазурі

Ф. Г. ЗЕРИФЕРТА

б.в. наступник Б. Р. Коварський, Київ, Татарська № 1 власний дім, тел. 25-37. Цінний дарок. Потребні і сільсько-господар. Т-вам особлива зяжка. Потрібні статечні предстванки по всіх містах. 40-265-13

І-ша ЗУБНА лікарня. Прорізна Ю. ПРИ ЛІКАРНІ ХИРУРГ.

У Херсоні книжно-газетний „Початок“, (Рішельовск вул., почт. ящ. № 444). Приймає передплату на „Раду“ по цінах редакції з вилученням навіть що місячним.

В ЕЛІСАВЕТІ (Елісаветград) передплачувати і купувати в роздріб „Раду“ на таки-же самих умовах як і в конторі та-ж, можна в українській книгарні (Дворцова вул. дм Солов'яна). Книгарня приймає передплату також на інші укр. видання. е великий вибір українськ. книжок.

В Звенігородці передплачувати „Раду“ і купув. в роздріб на таки-же умовах, як в конторі А. КОЗАЧКОВСЬКОГО.

Замовчують.

Парламентські вибори в Східній Галичині відбулись 6-го юня, це б то 5 днів тому. При сучаснім розв'язку телеграфних зносив російська публіка могла знати результати тих виборів на другий день або, принаймні, на третій. Проте ні 7-го, ні 8-го, ні навіть 9-го юня в російських часописах про це не було ні слова. Писалося про криваві події в Дрогобичі, повідомлялось також про те, що польський уряд явно потурає „україноманам“ і гнітить „русских“, а про те, що дійсно інтересує всіх, не було нічого.

Що це могло б означати? Невже петербурзьке телеграфне агентство, так добре поінформоване в інших справах, а також власні кореспонденти великих російських часописів, такі освідомлені й „ведьмуци“, не знають, чим скінчилися вибори в Галичині? Це—річ цілком неможлива. Ще у вчорашнім числі нашої газети була звітка зі Львова, в якій коротко повідомлено було про результат виборів. Так саме вчора прибув допис нашого львівського кореспондента, друкований у сьогоднішнім числі. До нас отже могли прийти і телеграма і допис, а до російських часописів нічого не надіслано? Ні, тут щось є...

Ми розуміємо, чого мовчить петербурзьке агентство. Воно ще задовго до початку галицьких виборів гостро виступило проти українців і з усіх сил схильно симпатії російського громадянства до москвофілів. Але голоси подавало не російське громадянство, а галицькі українці—і москвофіли засталися розбиті на-голову. Після такого афронту рос. агентство зоставалося одне з двох: або счинити лемент, що от, мовляв, „ми ж казали, що в Галичині для „русских“ нема свободи голосування“—або зовсім замовчати результати виборів. Агентство вибрало останнє.

Але чого замовчують результати галицьких виборів великі російські часописи? Воно, звичайно, вибори великих наслідків не дали, бо остаточні вибори відбулись у дуже небагатих округах, а в усіх інших будуть перевибори. Але все-таки можна було повідомити про це своїх читачів, бо ж Галичина—не Абіссія, та коли б навіть в Абіссії відбулись такі вибори, російські часописи обов'язково довели б це негайно до відомости своїх читачів.

Доводиться припустити, що російська „велика преса“ ставиться до українців і до їх перемог з однаковою прихильністю, як і петерб. телегр. агентство. Сущістю для нашої „шостої держави“ не дуже то приємне, але ніякого іншого пояснення тут не може бути. Одне з двох: або російські часописи не поінформовані в цій справі—або вони все знають, та не хочуть писати. Не знати вони не можуть, бо це не таємниця, а річ приступна для всіх і цілком публічна. Доводиться отже допустити останнє.

Тепер, як що російські поступові часописи нападуть на часом на петерб. телегр. агентство за перекручування й замовчування деяких фактів, то агентство матиме повне право відповісти ім свангельським реченням: „ти бачиш сучок в оці брата твого, а в власному оці бревна не помічаєш“.

Не подбали!

В Петербурзі цими днями скінчив свої роботи всеросійський бібліотечний з'їзд.

Не знаємо, які будуть реальні наслідки того з'їзду, але вже самий факт, що з'їзд був, працював, висніс певні резолюції, зробив певні постанови, висловив певні бажання в справі поліпшення бібліотечного діла в Росії, вже це саме, як на наші часи, має певне значіння. Та безперечно праця його не лишиться й без реальних наслідків.

Українське громадянство чомусь не спромоглося послати хоч одного свого делегата на бібліотечний з'їзд. Правда, здіймати мову про українські бібліотеки—річ надто смілива, коли навіть поодинокі книжки українські старанно викурюються з існуючих російських бібліотек тими, кому „сіе

в'їдять надлежить“, але сказати, що українське бібліотечне чи книгозбірнє зовсім нема, також не можна. По деяких містах і місцях на Україні існують до-пока „Просвіти“ й „Українські клуби“, а в тих „Просвітах“ та „Клубах“ є й бібліотеки, зовсім навіть не „подпольні“, а такі ж самі, як і в добрих людей. То чому ж було не подбати якісь „Просвіти“ чи „Клубові“ про те, щоб на всеросійський бібліотечний з'їзд вирядити одного-двох делегатів, аби вони розказали людям про поневіряння української книжки, про неможливі умови одкриття українських бібліотек. Члени з'їзду безперечно поставилися б уважно й з великим почуттям до справи українського бібліотечного діла й висловили б з приводу цього певні резолюції й постанови. Нехай би їхне слово не дало ніяких наслідків, але завдя українських делегатів мала б величезне моральне значіння.

А що можна було сподіватись теплого відношення до справи українських книгозбірень, про це свідчить такий факт.

Український педагогічний журнал „Світло“ й „Літературно-Науковий Вістник“, не маючи змоги, через цілком формальні причини, послати на з'їзд своїх делегатів, доручили своєму кореспондентові д. Я. Християновському висловити всеросійському бібліотечному з'їздові привітання й бажання, щоб з'їзд „огорго і—в'окрема—члени його, завідуючи книгозбірнями, котрі працюють скрізь на території инородчеської уважати і свідомі ставилися до инородчеської самоосвіти, щоб читальні й книгозбірні, котрі функціують на Україні, сприяли розвиткові українських одділів, заводили їх, де ще нема, поповняли й як найцірші ширли українську книжку поміж українськими читачами.

Привітання кореспондента було зустрінуто гучними оплесками й ухваленнями.

Бажано було б, щоб наші інституції, які ще, дяка Господеві, існують, пильніше стежили за зявнями культурного життя в Росії й використували їх в інтересах рідної культури, не шкодуючи засобів і енергії.

С. Т.

Вибори в Східній Галичині.

(од власного львівського кореспондента).

Львів, 7 юня.

Вчорашнього дня, 6 юня, відбулись вибори до австрійського парламенту в Східній Галичині, а саме в 22-ох одномандатових округах міських і в 19-ох двомандатових сільських. Результат цих виборів такий:

Міські округи:

Львів—округ 1-ий: Вибори не дали кінцевого результату і відбудуться тісніші вибори (перезаборівка) між польським поступовцем Слівітським і польським клерикалом проф. Рідгером. Ліпшія вигляда на вибір має Слівітський, за якого голосуватимуть також українці.

Львів—округ 2-ий: Вибраний безпартійний соціаліст Брайтер, поляк, який одначе виборов головно жидівськими й українськими голосами.

Львів—округ 3-ий: Вибраний кандидат польської й жидівської соціальної демократії д-р Діаманд.

Львів—округ 4-ий: Вибраний шехполяк проф. Гломбінський, міністр залянівч.

Львів—округ 5-ий: Вибраний польський поступовець д-р Ол. Лісович.

Львів—округ 6-ий: Вибраний шехполяк проф. Бузек.

Львів—округ 7-ий: Вибраний польський соціаліст демократ Гудец.

Округ 13-ий (Перемишль): Вибраний кандидат польської й жидівської соціальної демократії д-р Ліберман, якого підтримав також українці.

Округ 14-ий (Станіславів): Вибраний польський жид Рахв (консерватор).

Округ 15-ий (Тернопіль): Вибраний шехполяк Галль.

Округ 17-ий (Коломия): Вибраний польський демократ Клеский.

Округ 22-ий (Ярослав і т. д.): Вибраний польський демократ Рихлік.

Округ 25-ий (Сяніч і т. д.): Вибраний шехполяк Яблоноский.

Округ 26-ий (Самбір-Городок) Вибраний польський демократ Стелослович.

Округ 27-ий (Дрогобич і т. д.): Вибраний польський жид Левенштейн (демократ).

Округ 28-ий (Стрий-Калущ): Відбудеться тісніший вибір між польським соціаліст демократ Морчачевським і сіоністом д-ром Райком.

Округ 29-ий (Бережани і т. д.): Вибраний польський консерватор Залеский, міністр для Галичини.

Округ 30 (Жуєвка і т. д.): Відбудеться тісніший вибір між кандидатом „Ради народової“ проф. Старжинським, консерватором-подольцем і самостійним кандидатом, консерватором Штайнговом.

Округ 31-ий (Вроцлав і т. д.): Вибраний польський жид Колішер (демократ).

Округ 32-ий (Бучач і т. д.): Відбудеться тісніший вибір між польським жидом Штергом (консерватором) і сіоністом Рінгелем.

Округ 33-ий (Золочів і т. д.): Вибраний незалежний соціаліст Брайтер.

Округ 34-ий (Жадачів і т. д.): Вибраний польський консерватор проф. Гальбан.

Отже на 22 послів з міських округів вибрано 18, а в 4-х округах відбудуться тісніші вибори.

Що до політичного значіння виборів в міських округах, то побідив так званий намісницький блок, з'єднаний з консерваторів, демократів і людювічів і звернений проти шехполяків, які вибрали всього на всього 3-х послів.

Тільки в двох округах цей блок соромно провалився, а саме в 2-ім округі міста Львова і в Золочеві. Тут усі польські партії спільно з адміністрацією під проводом намісника виступили проти Брайтера (навіть соціаліст демократ не піддержав його), а одначе він виборов в обох округах величезною більшістю голосів. До цієї побіди довели його в обох випадках жиди й українці, цінувши в нім чоловіка незалежної, поступової політичної думки і прихильника національної справедливости. Брайтер спершу кандидатом тільки у Львові. Коли ж тут почало його кандидатуру страшно поборювати, він висунув свою кандидатуру тако ж в Золочеві. І жиди з українцями дали йому побіду в нагороду за те, що польські повністичні партії так його поборюють. А боротьба справді була важка. Досить сказати, що всі виборці льволяки у Львові обложено виборчим і треба було йти до голосування під штиками.

Соціаліст демократи вдержали свої мандати.

За те сіоністів спільними зусиллями польської адміністрації, польських повністичних партій і соціальної демократії розбито. Ані одні сіоністичний посол не виборов, а з тих двох кандидатів, які приходять до тіснішого вибору, тако ж не знати, чи хто вижде.

Як звичайно, так і при теперішніх галицьких виборах не обійшлася без крові і труців. В Дрогобичі, в 1-ім виборі польського жиди Левенштейна, військо поклало трудом 15 людей, а багато лежить ранених. Так обороняють поляки овій „стан вододія“ перед національною свідомістю инородців—все одао: чи українці, чи було не раз, чи жидів, як сталося тепер в Дрогобичі.

Сільські округи.

Двомандатова система і тут дала такий самий результат, як в Західній Галичині: наслідком розбиття голосів на цілий ряд кандидатів вибори майже ніде не дали кінцевого висліді.

По двох посіві вибрано тільки в двох міських (українсько-польських округах): в окрузі 60-ім (Бучач і т. д.) вибраний український національний демократ Вячеслав Будзиновський і польський консерватор поміщик Серватовський; в окрузі 69-ім (Чортків і т. д.) вибраний український національний демократ проф. Олександр Колесса і польський консерватор поміщик гр. Ваворовський.

Крім того в чисто-українських округах 57-ім (Стрий і т. д.) вибраний посолом більшости український націо-

нальний демократ д-р Євген Олексич, а на посаду меншості відбудеться тісний вибір між українським національним демократом Львом Левицьким і московіфілом д-ром Дудикевичем. При цій тісній виборі послом вибде Левицький. Таким чином в цій окрузі другий мандат, який мав досі московіфіл Давидяк, перейде в українські руки. Давидяк провалився вже при вчорашніх виборі, а при тісній провалиться також Дудикевич.

В інших 16 округах відбудуться нові вибори.

На скільки можна вносити з вчорашнього голосування, випадуть вони скрізь корисно для українців, а московіфіли понесуть ще більший розгром, ніж в 1907 р. Тоді вийшло 5 московіфілівських послів, а тепер округи, з яких були послами Давидяк і Глібовицький, вже здобути українцями, а не знати, чи й останні 3 мандати задержат московіфіли в своїх руках.

Між українськими партіями найліпше вийдуть з виборів національні демократи, радикали здержат свій „стан володіння“, а соціальні демократи з двох мандатів: Вігика й Остапчука врятують тільки мандат Вігика, а нового мандату не здобудуть.

Одинокою темною плямою на вчорашніх виборих являється правдоподібність, що з 28 мандатів, призначених для українського народу, один мандат готови здобути поляки. А саме в чисто-українським окрузі 55-ім (Калущ і т. д.), де кандидатуру української національній демократ Романчук і радикал Лагодницький, мандат Лагодницького майже безвипадково загрозили польським кандидатом.

Тут треба зазначити, що польська адміністрація пущила в хід всі способи „роблення виборів“, щоб тільки принести перемогу польським кандидатам. Польська преса голосно закликає до патріотичного почуття польського громадянства, що воно повинно в кожному з 19 округів здобути по мандату, значить зменшити українських послів (вже разом з московіфільськими) до числа 19.

Маючи все це на увазі, треба сказати, що з вчорашніх виборів можна бути вдоволеням. Супроти поляків українці вдержалися на своїх позиціях, а московіфілів втиснули в їх позиції. Ані підмога намістника Бобжинського для „Королівців“, ані гроші гр. Бобринського для „Дудикевичів“ не врятували ані одного ані другого московіфілівської фракції перед ватиском національної свідомості українського народу.

М. Лозинський.

3 газет та журналів.

В останньому числі галицького „Діла“ знаходимо відповіді на відомі нашим читачам статтю „Нов. Врем.“—„Новые перспективы“. Особливо цікавлять газету „докази“ „Нов. Врем.“, що австрійський уряд відвернувся від поляків і замість них став прихильним до українців.

Читач, який знає галицькі відносини, знає також цілу низку „доказів“. Він знає, що в боротьбі п. Бобжинського проти шкестовців хитав не про українців, а про те, щоб повернути польським консерваторам те, що втрачено; але вони мали в польській долі курляндського парламенту, про внутрішні зв'язки польського кола під приводом консервативної і про поворот йому даявляти сили і значення, які першочесно звернули проти українських домагань,—словом, що всі та поділки п. Бобжинського мав в результаті „протукраїнську“ мету, знає, що в Східній Галичині п. Бобжинський старався зменшити число українських мандатів—з одної сторони через форсування кандидатів Раді народою, а з другої—московіфілівських кандидатів „Галицько-руської Ради“; знає в ніці, що п. Бобжинський може мати вплив тільки на галицькі справи, але ніяк не на буковинські, бо влада галицького на-

Багати і убогі.

„У багатого на грюх чоловік пштанять кімнат, і немоща пустити перергнеться і переночувати старий“.

„У селянина смиринна хатина на сім дум, і він охоче приймає старичка“.

(З „Крука чтеція“ Льва Толстого.)

Позиваючись із сусідом за те, що він мого свиняча стіжає з остріжкою вода у той же самий рівчачок, куди скапує і із його свинячки,—Іхав я з ацеляційного розбору нашого діла у повіті до дому, куди ми перенесли були нашу справу на справедливіше і милостивіше цересурження, бо волостний суд рішенням своїм страшенно ж був обидив нас! „Свинянець істця і свинянець істця“—поетановив був волостний суд—беспорно і навий повинні стояти на своїх місцях неуприконовено, до повнішого їх разрушення від власної држлості; і—із свинячій істця повинна стікати вода безозбранно у той же самий межовий рівчачок, у який стікає і з свинячій одвіткичкі, т. д. А що істеть, вопреки правилам сусідської згоди, дозволив собі кілька розвяти голову одвіткичу, а цей останній потім же побужденням навильником вибив два зуби першому, то на основі місцевих звичаїв, за обоюдну бійку, предоставить обом тяжущимся сторонам право мира по їх усмотрению, а буде-же оное не состоється, то подвергнуть обидві сторони общесвенным работам на два дні з кінцями, а вовами і в усією взововую снастю, тобто привезти із економії соломи для отоплення селської земської

містника на Буковину не сїає. Але російський читач „Нов. Времени“ всього того не знає,—таї готов повірити.

На витяканні „Нов. Вр.“, що українці дістали багато мільйонів від виденого уряду на українську справу, „Діло“ іронічно зауважає.

Гай-гай, як би все те, що пише „Нов. Врем.“ про „деякі мільйони“ австрійського правительства на українську мету, (у-до правда! А то „Земельний Гіпотечний Банк“ (мабуть про нього патякає „Нов. Врем.“) заснувало наше громадянство виключно власними силами. А самої копії скільки треба було добуватися! Ті „ривні права“ при розділі субсидій на галицьку худобу в дійсності виглядають так, що львину долю дістає Краєвий Виділ, а з решти дві третини дістає польський товариства; про стипендії для кандидатів на українські кафедри знає хіба тільки одно „Нов. Врем.“, бо ми тут нічого не знаємо. Докази убіачі для совісної газети, а не для „Нов. Времени“. Та і не галицькими українцями воно цікавиться, щоб додержуватись правди в їхніх справах. Річ їде про те, щоб через їх плечі дісталося тутешнім українцям. Рикшетна політика.

ПО РОСІІ.

— Становище професійної освіти. Міністерство торгівлі і промисловости, виконуючи побажання думської бюджетної комісії, збирало повідомлення про становище професійної освіти в Росії. Ці повідомлення свідчать про занепад у нас цієї освіти.

(В. Г.)

— Бібліотечний з'їзд. Свізчалися роботи секції „Дітское чтение“. Вислови 24 резолюції. Секція визнає, що тільки тоді можливий гарний стан дитячого читання, коли бібліотеки будуть існують при кожній школі і будуть цілком задовольняти духовні потреби дітей. Педагогічному персоналові треба надати права вільного вибору книг в бібліотеці, чого можна досягнути тільки скасуванням обмежувачих каталогів. Організація дитячих бібліотек повинна будуватися на демократичному ґрунті по городах і великих селах. Потрібні також „перекладні“ бібліотеки. В інтересах об'єднання діячів по дитячих і шкільних бібліотеках були б бажані періодичні з'їзди і наради, а також видання особливого журналу, присвяченого справам дитячої літератури і дитячих бібліотек.

(Р. С.)

— Століття товариства „Любителей російской словесности“. Недавно минуло 100 років з дня заснування одного з найпопулярніших у Москві літературних товариств—товариства „Любителей російской словесности“, яке було засноване в 1811 році. Святування 100-літнього ювілею товариство перенесло в на омію. До того часу готова буде історія товариства, яку тепер саме пишуть. Тоді ж вийде повний „Біографічний словар“ членів товариства за 100 років його існування.

— Душевно-хворі арештанти. Міністерство внутрішніх справ видає циркуляр арештантів і осіб, які пробувають під слідством в лікарні городського відомства. З приводу того, що арештанти з тих лікарень часто втікають, циркуляр наказує, перше, ніж перевести цих арештантів в лікарні, приослапати в турмі губернських лікарських інспекторів, щоб вони визнали, чи ці арештанти справді валяють „испытанию“, чи тільки муляють божевільних. Без визнання лікарів в лікарні їх не одоляти. Далі циркуляр наказує помістити арештантів ввключю в окружні психіатричні лікарні і мати за ними догляд. Адміністрація ж лікарні при кожному хворому повинна подавати докладний опис злочинства, в якому його обвинувачують.

(В. Г.)

школи по першому загаду волосної власті“.

Одне слово, беззаконне і страшенно обидне рішення!

А хуя я з ацеляційного того пересурження за три дні перед Рядвом, в самісіньку, як кажуть, пору розгуляйбища молодой хвастухи зима, котра з дуру грає, але свого награється,—захопила мене ніч і хвиц серед степу і, засмакнвши своєю кобильчину, збився я з дороги і починав уже дубнеть.

А заверхуха хурделяла також страшенна, що неаче свинцем забивало очі і дух у середину загаяло!

Кобильчина моя, хоч і далеко роумвіша була од свого хазяїна і, побумішався я до неї, то ніколи-б вона сама не абилася з дороги, але мій, сімка бідна йти, куди я приказував їй, посмикуючи віжками. Волоче було славної животини, і до не розумію її і завдаю собі і їй злих мучень, і правляючи її Во-зна куди; навіть і зупинялася було вона кілька разів „оброумясь, мов, хазяїне мій, бо загинемо серед степу обоє“, але здригнувшись від гостро-холодного батога, вона аж спотикалася сердешна через кучуруги снігу, схоплювалася, бігла і покорило веала мене великорозумного туди, куди повелительна вождина моя їй указувала. Але на мого часта покладзобили у мене руки так, що не міг я вже далі ні віжками посмикувати, ні батогом постобувати, ліг тоді я на споді санож бубликом, повернувшись спиною проти вітру і... здав себе на Бога та на кобилу!..

І відразу ж, як тільки моя „Машка“ почула себе вільною, авернула вона у той бік, куди її розум підказував; а пробігши трохи „соб“,—зупинилася; уважливо нюхнула ніздрями, пирхнула і, ріжучись по череву снігом, через кілька хвилин і привезла мене в панський якомію.

— Свєрє-учителі на учительському з'їзді. Постійна комісія в справі влаштування курсів для вчителів ще до одкриття теперішніх курсів в Петербурзі звернулася в міністерство внутрішніх справ з проханням дозволити курортам-евреям, учителям і учителям казенних громадських і приватних єврейських шкіл пробувати в Петербурзі на протязі всього курсового періода з 5 юня по 23 юля цього року. До прохання був приложенний список 90 єврей-учителів і вчителюк, що заявили постійній комісії про своє бажання слухати лекції на курсах і прохали подати в міністерство внутрішніх справ про це прохання. 6 юня комісія одержала повідомлення з канцелярії петербургського градоначальства, що це прохання не задовольняється. При цьому додається, що градоначальник наважує негайно порадити виїхати з Петербургу всім вищезазначеним євреям, коли вони в город вже прибули.

(Р'яч.)

— Сучасна статистика. За період з 1-го по 31 мая військово-окружними судами винесено 14 смертних присудів в різних городах держави. Всього за перших 5 місяців було 80 смертних присудів. Покарано 27 душ. На протязі минулого місяця на редакторів періодичних видань накладено в адміністративному порядку 24 грошових штрафи на 6050 рублів. Всього за перших п'ять місяців цього року закрито і одмовлено в реєстрації більше 50 професійних просвітних товариств і союзів.

— Курси. На нараді представників московських потребительських товариств вирішили одкрити курси для підготовки корпоративних служащих.

Маленький фельетон.

Звчасна радість.

Ми не належимо до приятелів і прихильників союзу руського народу, цього величального з'явища передостанніх часів, не належимо, хоч би й хотіли, бо на перешкоді стоять і внутрішні й зовнішні глибокі причини.

Перша—наша инородческа кров. Це—внутрішня, бо зверху не видно, і виявляти її вкраю уміють тільки союзники, коли—крич „Боже!“—визмуть тебе „у роботу“, як кажуть шахтарі.

Друга причина—наше масовичество. Це—зовнішня, бо кожному, кому це не поваливало, видно нашу вишивану сорочку й стожку коло коміра національних барв.

Ну, то де вже тут союзничати! Аби хоч уваги не авернути на себе союзничкої—їй те гаразд...

Тому надзвичайно приємно було нам читати вчора телеграму в газеті „про те, що єпископ Гермоген категорично сказав: „каюк союзів!“ бо він, бач, з Іпідором вгвадали вже новий спосіб, як спасти Росію,—якесь святодуховське братство, чи-по.

Але... радість російського біблєтєлі страшенно скдається на кицьке сонечко. Підведешся вранці—ось тобі воно, і сміється, і цілує, й милує, а від обидно пору дивись—уже Дубровинський виркає на тебе небо, сонечка ж наче й не було, на тебе його годолевський дідько в кишеньку сховав. А над вечір—і того гірше.

Так само було й з нашою радістю. Прочитали ми благоу вість архієпискєрєву—і легко на душі зробилося, і в серці соловії запіли, але трохи згодом уже—з журбою радість обнялася, бо блискавкою мигнула думка.

— А чи не белетристика єсть ота дарийська благога вість?.. Не що лавно й Пуришкевич у Державній Думі пророче вигукнував: „каюк Фінляндія!“ протє вона же й досі животє, ще й досі живуть там на дачах російські письменники, що „р'ячью

пшляком, удалой смущают“ покой кишньовського депутата і єп. Гермогена.

Крім того, ще не дуже давно доводилося нам читати цілу низку звісток, котрі й Хому невирного переконали-б, що союз собі живоїський. Напр.: голова Грязновинського відділу с. р. н. ростривняк союзницької гроші й склав свої уповноваження; кася обдирайлівського відділу с. р. н. порожня, й голова зрікає посади, азичивши, що при таких умовах хіба дурень пошеться в голову, й т. д., й т. д.

Отже виходить, що союз іще фактично істнує, що зарано ще жидам та инородцям кохати ілюзії безпорожного життя.

Такі думки кбулялись у нашій голові, коли ми роагортали свіженький номер „Ради“.

А як тільки розгорнули, то побачили, що „каюк“ єп. Гермогена навіть не белетристика, а просто—непорозуміння, що певне владичі саратовському приємно було б, як би отой союз та димом понявся і сїду не кинув. Приємно владичі так марити, й він марив у-голос, а вадєдуєцій кореспондент підслухав те владичє маривна та, не загнанивши до калєндаря, мовляв, бабах у дзвін!

А калєндарь ось що каже. Головним завданням союзу руського народа є—ширити по градах і вєсах Російської Держави народню темоту й наморочити добрим людям голову. Через таку темоту велми шириться пиятво й розпуста, бо иншій розрывки союзник не пустить на село. Виходить, що де багато п'ють, там більша темота; де збільшується вживання монополюк, там—міше кубло звляса собі темрява, там, значить, є „твердиця“ союзу.

На Поділлі за 1910 рік випито монополів на 16.277.450 карб., се 6 то —9.925.688 відер (по 40 градусів), більш, ніж у 1909 році, на 69.637 відер.

Ми певні, що й на Волині така сама „статистика“.

От вам і „каюк“ союзів!..

Як би, замість того союзу, та був там союз народніх учителів, то, звичайно, картина одмінилася б.

А допоки—бажимо, до далеко ще до того „каюк“ гермогенівського! Провінція!

ПО УКРАЇНІ.

У ЄВІВІ.

— Зібрання „Друзей мира“. Сьогодні в 8 год увечері в Українському Клубі відбудеться збори членів товариства „Друзей Мира“. Українців членів просить прабути по змозі в більшому числі.

— Про роковини смерті К. Ф. Казіміра. З'їзд стипєндіатів К. Ф. Казіміра в с. Васкоуци в цьому році не одбудеться по незалежним від бюро стипєндіатів причинам. Збірник, який присвячено пам'яті К. Ф. Казіміра „В'янокъ на могилу друга молодіжє“, вийде незабаром в світ під редакцією В. А. Чаговця і С. Новиковського.

— Процєс кріпостних інженерів. На вчорашньому засіданні допитували найважачих свідків, між иншим, підрядкача Гугеля, в якого внутрішню компромітуючі документи. Гугель каже, що заплатив кап. Надеждинському 800 карб. за приватну роботу. Кап. Надеждинський дав йому деякі казівки з приводу будови вододпрова в Радомислі і зробив обрахунок на одну будівлю в Казятині.

Далі Гугель каже, що після смерті нач. кріпостного управління ген. Кардашева, коли в справах були задержані, він послав кап. Кас'яндєру 100 карб. для „ускорєння справи“. І справу справді було зроблено швид-

че. Принався Гугель, що давав чиновникові Соколенкові, десятникам і прикащикам.

Свідок Рабинович одмовляється, що він давав хабарі.

Вчора закінчено допит свідків. Сьогодні промови прокурора і адвоката. Процєс закінчиться, певне, в суботу.

— Загально-російський з'їзд селсько-господарських спілок і товариств. На останньому засіданні правління товариства взаємної допомоги традиційних осіб обговорювалося справа про склякання у Києві загально-російського з'їзду представників селсько-господарських спілок і товариств служащих в сел.-госп. промисловости. Де які города вже прислали свою згоду на участь в з'їзді. На 4 юля призначено засідання організаційного комітету з'їзду, на яке запрошено представників товариства.

— Напад на поїзд зводів. Коло ст. Тальне, південно-зах. зал. дороги, на почотвий поїзд № 3 напали якісь злощичі і почали викидати з поїзда річі пасажирів.

Коли машинист спинив поїзд, злощичі втекли. Річі пасажирів розмукаво.

— Самогубство. Вчора в управлінні південно-західних залізниць, наміряючись покінчити з життям, вистріляв собі з револьвера в висок службу в зберігательній касі Надежда Андрієвна Гікс. Ледеве живи її одвєзено в Олександрівську лікарню. Д. Н. Гікс, 18 років, вона тільки торік скінчила гімназію і поступила на службу в январі. Перед своім зчянком вона прощалася з служащими: одному приколола на спомин квітку, другому подарувала візитну карточку.

— Це про пожежу на заводі Індришєна. Пожежа на заводі Івдржишека, про яку в нас повідомлялося вчора, наробила шкоди на 100.000 карб. Туштили її до пізна. Завод нігде не застрахований, бо ні одно товариство не агожувалось страхувати.

— Адміністративні кари. З наказу п. губернатора за неприємку оштрафовано П. Фікльштейна (Фундуклеївська, 68) на 100 карб. з заміню місятним арештом. Н. Лещенка (Фундуклеївська, 68) оштрафовано на 75 карб. з заміню арештом на 25 днів. Крім того, наложено 3 штрафи по 50 карб. з заміню арештом на 25 днів; 2 штрафи по 25 карб. з заміню арештом на 12 днів; 2 душі оштрафовано по 10 карб., 10 душ по 15 карб., 14 душ по 10 карб., 16 душ по 5 карб., 20 душ по 3 карб., 15 душ по 2 карб., і 10 душ по 1 карб.

— З Київщини. Нове містечко. З с. Красилівки, тарашанського повіту, нам пишуть: Ще 5 марта 1907 року красилівська селська громада, зійшвшись на сход, визнала кочє потрїбним для того, щоб піднести доброту місцевих селян і як слід упорядкувати взагалі село,—вступити в тіючї безпосередні стєсунки і аносия в реміснички, кустарни і промисловнями, котрі б були селянам наочними, живими азраками і стали б привідчїями в справі громадського благоустроєвця. Відповідно цьому громада постановила допомогатись, щоб с. Красилівку було перетворено на містечко, а правом вільно сєнитись в нїм торговому і ремісничьому казєсам. Чотири роки про підняте сєляннами домаганя не було ніякої чутки. Але нарешті одє повідомлено з губерній, що губернське в справах сєлянських присутствє, постановою за № 180, одобрило домаганя сєлян і вдалось до п. генерал-губєрнатора, про задоволення його. В майбутньому містечку єврєї матимуть право вільно сєнитись.

— З Волині. Земські вибори. Вибори земських гласних на Волині будуть по всіх повітах од 20 юня до 5 юля.

лого! Да пребуде над тобою благословеніє Господнє,—не мороч мені голову, поганяй геть!..

— Ну, слава ж Тобі Господи!—гомонов я сам собі.

Тут хоч не бьють кілком нещасної животини і не посилають мене безбожно „ік чорту“... Вези ж тепер мене нещасна скотинко куди знаєш, але... обминай, голубочко, ті оселі, де „культурою“ пахнуть, бо не пустять тамєньки душі нагрїти і загинемо обоє на холоді!..

Але кобильчина і сама розуміла це добре і, впливши на вогник у хатині, що леді визирала з за кучугур нанесеного снігу,—звєзла мене у дворик сєлянниа.

Не роспитуючи, „кто я“ і „що я“, чи я „порядочний“ та чи „смирєнный“, а бачучи, що я чоловік,—принїяли мене в убогєньку осєлю з шаро думєю, сами й кобильчину роспрїягли і завєли її в затишеньку повітїчнї, одтерли у ногах і руках моїх зашпарї і посадили й вєчеряти, по-прохавши мене сїти на самому найпочетному місці—на покуті.

Сємьта та була невеличка і складалася всього тільки з восьми душ, бо всього ж тільки восьми зїма як хазяїн єженєнєвє.

Задумливо-мовчазний господар,—якому було літ тридцять, дружина його—молодичка як кремїнь і не инакше як на два роки молодша за його; старєнька мати-євєркуха—бабуєя сємїдєсїятїтка; та п'ятїрко діток.

Найменшєньому хлопчикowi всього тільки третїй год пішов, як він плачем своїм Творця Небєсного порадував... і як раз же і мав він у собі і три четвєрті у квадратї. А, від

нього починаючи, як годом старєнєвє, то на цілу голову вище і вище, кінчаючись на найстарєнькому, який тоді на світ Божий заблагословився, як у його батьків молодоток червоная віха на бовдурї майорїла. Але настїлки вже він „дорїс“, що навіть і при мєї скопїв від батька „наливо-ка“ за те, що, порячуєсь на ніч, зробив не по хазяїнськи і замєсь шєнєнчївою, колючоїчїю сєломи, покляв корівцї ва ніч яшвої—м'якєнької, „і вже, мов, на ранок шєнєнчїю хуч і ає кладї їй у ясла, бо, розбавившись над'яньною пашкою, цілий дєнь вона губу привидитимє та з яєслї викидатимє“.—Правда, у колєсцї пїщав ще й дев'ятї члєн сїмєїствє, але воно же „сєиуєнєць“ і тоді тільки у нас зведєно вважати його за „душу“, коли вже воно вдатє буде а миски дожджю до рота потягтя та кричатимє: „Мамо-о-о, тату-у-у, я папки хоту-у-у!“

— Господь таки заглянувся надїмною!—вихвалєлася молодичка.—Благословєн донькою... Будє кому і в голові нам поськьати і мад труною затужити... Це ж не те, що ваш брат—лобарчак! У-у-у, „мизночок“ мій, блаєнєнький!.. припадєла вона над колєскою.

Але найкращє вїдодбалєсь мєні той хлопчик-караула, що мав у собі три четвєрті у квадратї, та бабуєя сємїдєсїятїтка, яка й за столом умєстїлася між „жалдаками“ і для підтрїмання дисциплїни держала при собі мотуваного уривка, щоб „канальєські дітї страх Божий мали, не жирували і за хлїбом свєтним поводїлись як Господь велить“.

І вже кому, кому доставалося мотуванком, так це каюсному тому кара-

Спершу будуть вибори від сільських громад, далі від а'зілів неповноценних виборців, а вже аж тоді вибори гласних од повноценних виборців «русской» та польської курій.

3 Поділля. Ціава пригода. 25 мая у містечку Окні робочі князя Гагарина розвалили селянинові Остринському хату, яка була на княжеській землі, але на старих правах. Князь хотів, щоб Остринський записався на нові права, або зробив умову, що він орендує у князя цю хату, та Остринський на це не згодився. Коли його не було дома, 25 мая прийшла поліція з управителем князя і з робочими валити хату. Управитель матері Остринського дав 100 карб. за хату, а за вомеру, кавав, також заплатити, щоб тільки не валити. Але старі не хотіли брати грошей, і хату розвалили до всіма будівлями. Все майно перевезли до брата Остринського і покинули на подвір'ї.

Статистика. Подільський губернський статистичний комітет постановив дати 10 тисяч карб. на статистичне обслідування городів та містечок Поділля, що до їх пожевної безпечності.

Віздз евреїв до Америки. Як тільки настала весна, то в могодівського повіту почали авіаїти до Америки евреї. Інтересна та увага «Под. Изв.», що цього року їде за океан багато аможних, навіть дуже аможних евреїв, щоб там покупути собі землю та жити на волі.

Ганебне душогубство. Нас сповідають у Дунаївцях, умишкового повіту: «Недавно у нас один селянин пішов в поле подивитись на хліб і натрапив у своїм житі на дівочий труп. Як видно по трупові, дівчина була вбита за скілька днів до того. Труп був сильне поколений ножем, а з обличчя і голови була анята шкура; це, видно, зроблено було з тою метою, щоб не можна було знати дівчини.

Виявляється, що діло це скоїли 2 тутешніх парубки. Річ в тому, що парубки оді агвалували були за скілька часу перед цим подругу убитої дівчини. Звалтована дівчина подала на злочинців у суд і поставила на свідки свою подругу, бо та все бачила. І от, щоб повбузати цього свідка, агадани парубки на другий день Зелених Свят завели спалером обох дівчат в ліс і там порішили їх убити. Але одній з них вдалося втікти від смерті. Вона якось вивралася від душогубів і забігла до бережницька, де і перебула ніч. Подруга її, видно, тако ж тикала від парубків, бо труп її знайдено аж за дві версти від ліса. Убивши дівчину, парубки кинулися назад в ліс, прибігли до бережницької хати і стали вимагати, аби випустили з хати другу дівчину. Бережники одмовилися зробити це і прогнали їх, що буде стріляти, коли не заберуться собі. Хлопці пішли. Після цього минуло 6 днів, аж поки було знайдено абагту дівчину.

Злочинців викрито і заарештовано.

3 Полтавщини. Жертви переселення. Нам пишуть, що недавно семья Боронілів (с. Опришки, кременчуцького повіту) одержала звістку, що їх батька Фоку Бороніла та ще двох ходоків вбито біля ст. Воляної, харківської губ. Ходоки вертались до дому і почувши, що біля ст. Воляної продаються отрубіні усадки зупинились тут, щоб подивитись на землю.

Тут до них підійшли якісь люди з тутешніх сел і, довадившись, що вони шукають «земельки», влялись це зробити. Ті згодились.

Люди довели їх за 50 саж. од станції і тут передували всіх трьох мотузками. Злодії спіймали. У ходока Фоки Бороніла вляло 250 карб., вторгованих за майно. Велика семья його лишилась без копійки за душею.

пу.у. Відна бабуся трохи не плакала, жалючись мені на нього.

— Дялю, а у мене гудз е! Еге, гальний гудз!—вихастувався «вихрастий невіглас» червоном гудзиком біля «жалетка». Батько не доноси тієї жалетки, де-що в ній восталося і, запевне, по правдивій меншордства «невіглас» її унаслідував.

— Ну, дитинко!—скомадувала старенька,—ставітьесь ж на колішки і молись Богу!.. Говоріть за мною:

— Спасибі Богу!—загомоніла за нею «жалетка» в один голос.

— І Матері Божій!

— І Матері Божій!

— І татові трудовничку нашому!

— І татові тудовничку нашому!

— І матусі кривавительці нашій!

— І матусі кривавительці нашій!

«Невіглас» не витерів, озирнувся і вискалив зуби. Кривавительці, але бабуся мовчки зхопила його за вихор і, пригнувши до землі, ударила лобом його усердного поклона.

— І бабусі порадивці нашій!

— І бабусі поладниці нашій! (Нажухавий «невіглас» швидче всіх бхнуув такого усердного поклона, що аж луна по хаті пігла).

— І вам подорожничку Божій!

— І вам подоложничку Божій. (При цьому «невіглас» вирнуув на мене, потім на червоного свого гудзя, але вдержався таки—амовчав).

— За хліб, за сінь, за дар Богу!

— За хліб, за сінь, за дар Богу! (Але «невіглас» добував своє слово і з власної голови: «і за калтоплю»).

— Й за вечерю—амів!

— Й за вечерю—амів!

— А теперенькі, дітки, дайте всім чолом, поцлуйте у руку і—гайда на

3 Катеринославщини. Грабін. 7 юня в контору Верестово-Вогодухівської шахти вночі вломилися, одбвнши двері, злодії, розбили залізну касу і забрали відтіля 12.000 карб. грошей. Утікаючи вони загубили 1000 карб.

На селі. Наш кореспондент повідомляє, що 7 юня в с. Луганське приїдлив через ст. Дебальцево п. катеринославський губернатор. Туди ж виїхала вся бахмутська адміністрація. Цей приїзд п. губернатора викликав заколотом поміж селян названого села, про яких уже писалось в газетах, що вони цього року не посіяли ні одного зерна. Як оповідають селяне, заколот стався через те, що виборено було сіяти «общинникам», доки вони не вийдуть на одруб, а «общинники» стали заважати сіяти тим, що повиходили на одруб. В результаті—багато арештованих і ні одної засіяної ниви.

В селаш Троцькому і Государевому Вайраці, кажуть, не засіяли землі тільки «общинники».

В хуторі Кленовому, що належить до бахмутської сільської громади, селяне торік вирубили громадський ліс. Порубку цю вони пояснили тим, що селяням, які виходили на одруб, вирізувано було краці участки землі, і от, щоб не було такого й в лісом, вони знищили його. Ціава, що в цім знищенні брали участь і ті селяни, які закріпили землю й виїшли на одруб. З приводу цього було розпочато проти порубників уголовну справу, але як громада їм простила, справу припинено.

3 Херсонщини. Нова семінарія. Дозволено відкрити в г. Олександрії нову мужеську учительську семінарію.

Гряд. 3 м. Глодос, елисаветського повіту, до нашої газети пишуть: «Раділи наші селяне, що буде добрий врожай. Коли це 7-го юня в після обідню добу десь увлялось величезна чорна хмара з громом й блискавицею. Посипав, як з мішка, гряд. Люде хрестяться, плачуть. Гряд устелив землю товстим холодним шаром. Прошла туча; пішли дивитись селяне на свій хліб. Воже! Сумно й страшно дивитись. Гряд знищив й пошнивив більше 2/3 тисяч десятин ярового й озимого хліба. Стеблі збиті, загоптані в землю наче тут пройшла якась орда. Де-хто перебіває грецько, а інші воставляють так, може хоч папа виросте. Огородина, жоніплі, сояшники, кукуруза й плоди з дерева теж позбавано.

Тепер так—скотину продавай, бо корму нема, а сам хоч умрай, а бо наймайся. Дуже великі втрати.

Справа з пам'ятником Т. Г. Шевченкові.

На «Юніях» заізнях дорогах відкрито збірания жертв на пам'ятник Шевченкові. Збиратимуть там жертви до 1 августа.

Видатки об'єднаного комітету. 3 априля об'єднаний комітет витратив на виплату премій—1500 карб., видатки на конкurse 198 карб. 37 коп., на друкування оповісток про конкurse 235 карб. 99 коп., на біографію видавництва «Час» 900 карб., на блакині 239 карб. 39 коп., приплата при купівлі процентних паперів 356 карб. 85 коп., на жалування 475 карб., повернуто д-ю Феєнкові 1000 карб. 28 коп. і на дрібні видатки 276 карб. 35 коп. Всього 5.223 карб. 23 коп.

Проговор селян. В об'єднаний комітет надійшла копія приговора селян сурьско-михайлівського сільського схода (на Катеринославщині). Сход постановив асигнувати 10 карб. на пам'ятник Т. Г. Шевченкові з громадських грошей.

робиць! На добра ніч!

— А я, матинко, перемоглася «Богородиці» і «Достойному»,—забезевила й невістка, а то... нехай Бог прощав... так за день нашевнялася, що до постелі, наче мотузком тягнел!

— Ох, Господи, Господи, які бо ви ледачі, канальські діти!.. Ну, та лягайте вже, спить собі в Богом, а й за вас помолюся!.. Взяти ми, знаєте, у пана сажень пшевнянської полівки,—звернулася бабуся з посяєнням до хане—так за неї, оце, й повинен наш ханей місяць одробляти панови за своєю торбюю... Але дав би Господь здоровля йому, то одробить,—не таке діло, що треба, дурно ніхто ж не дасть!.. Охо-охо-хо-хо, на добра віч, годубчику, лягайте та відпочивайте собі в Богом!.. Звиняйте, мое серденько, що клемдо мене під припічком, бо радийш б і де виле покласть, коли ж йі Богу ніде!

— Воїмня ця й сина, воїмня ця й сина, воїмня ця й сина і святого духа аминь,—загомоніла бабуся в пів голосу, ставши перед образами на вколоски, вклавши всіх спати, і загасивши свідо.—Прийдімо й припадімо, прийдімо Христу і Цареві й Богу нашому. Помилуй мене Боже й по величій твоїй милості, обіли мене гриншину, паче свігу й блажен муж нечестивий, аме возложит на вівтар твій телятко, алілуй!.. Не остави Господи й усіх тих, що нас не забувають!.. Пошли, Милосердний, і рабу твоему панові у його й у домі його, у яслах його й у засіах його,—щоб він до кінця віку мав і у повноті купався, радувався й веселівся, як і корівонька наша радується й веселиться після його польвіа!..

Про-од на а-арь
Про-о-д царь,
За Христом гаявися
Він за Ни-и-и-и-и,
Дужежко втіався
Із сідеальї уприв-а-а-в-в-в
Тай ував на шл-я-я-я!

3 Святим Рідном будьте адо-ровенькі,—кажіть дітки, і покультеся!—учила бабуся.—«Многіи, многіи, многіи літа!»

Коли на печі все вщухло і ввуча-ли сонли та свистали, бабуся влязла за дітей: треба ж їй погратися ще й за сина та на невістку, бо хоч вони вже і сами батькують, але «капосні діти не по П роблять».

— Хоч би ж ви на сон грядущий Богу помодилися, як слід! Деж таки, діти мої, у молитвах святих і лінуватися?

— Та Господь простить нас, мамо!.. Оче нашу я перемоглася і... нехай уже ниним часом Богові прислужуся і більшенько, а... теперенькі простить... бо повірте, так спина болить, що-о-о-о я й не чую П, чи вона у мене е, чи немае... Віля буржоріаки тієї клятої так за день ватомився, що коли б швидче унасти та хоч гринешки одпочить... Як би вже Бог поміг мені од-

Сльози мої.

Не для людей веселих ці рядки. Мене вразило горе. Приїшло і вдарило азначає, та так ударило, що сльозами вмитися примуило. І сльозами цими свої рядки скропити хочу, мушу, бо душі мої не сила в таку хвилину замовчати, переболіти нішком.

Я не герой, я вволю людина з підтягим льотом вгору. Я не мовчу, коли болить мені душа. А тут вона болить, болить, болить...

Це не веселий анекдот. Це непомітна навіть в гамірі життя маленька драма. «Сумна подія», як кажуть нам газетних хронік вісти. А то й не кажуть аовсім, мовчати, бо це «не інтересно», «сіро», так «вничайно».

Та тільки не для мене.

Учора, так між иним, у розмові жвавій, я спитав приязною людяну: — А як там ваш товариш? — Помер ще в октябрі. Хіба не чули?

«Помер ще в октябрі!»—і далі я ві слова допущта не міг сказати. Так недалеко жив мій друг найближчий, товариш днів юнатства, і ніхто не сповістив. Пасав я сам туди, а відповідь не йшла. Не знав же я, мій голубе, що смерть твоя прийшла, а смерть звісток нам не дає.

З тобою, друже мій, ми ж виростили укупі, укупі вчилися, всі навісні книжки науки богословської, в надії вийти в вільне поле науки иншої, широкій, пікавої—зубрили з примусу. І вийшли в поле, на роздоріжжі стали. Тобі зневірився і в цій науці. Тобі аневірра сила підіаго. Північне сіре небо сухотами тебе струїло, а я пішов питати в сонця аносого життя дороги... Питав, питав, так наче й напивав, а от тепер ця звістка: «вмер ще в октябрі!»—мене до дулу хилить.

Я тут горів, шукав, сміявся, плакав, в апапалі і в одній зривав над синім морем або впірвав в безодню темряви холодної, вхопився за життя, як у гарячці, а ти там умирав помалу, нішком і не хотів оватиись навіть, щоб не ввнести якого «дисонасу» в мое життя, як ти кавав не раз!

От, друже мій, останній на віку, коли б ти знав, як важко відраєно мене тепер цією звісткою.

Усе померло навкруги, що кращого було. Куди ж піти, сказати, чим душа живе, чим жити хоче? З ким марити про те, як слід живій людині доленьку свою адолати?

Померли всі ви, чисті, як кришталі, а я тиняюся без вас по світі з пустою на серці, не знаю сам, де взяти чистоти порадонок тієї дружньої, огню де взяти, щоб не потухла вкрай душа, щоб той замул спіалила на собі, який адушвин П, зробив благовенько, мізерною такою й каже:

— Постарівся, постарівся. На голові волосся вже облявств. Не розважат себе, що приїде ще раз молодість авалівая; вона не вернеться, не вернеться...

Л. Чудий.

За кордоном.

Мілітаризм в Японії.

До «Berliner Tageblatt» телеграфують з Іокагамі, що в Японії вде широка агітація на користь збільшення війська. «Кокумін» в шійй низці передових статтів, присвячених цьому питанню, настоє, що 19 діваїш мало для охорони держави за сучасного політичного становища на Далекому Сході.

В Португалії.

«Neie Egreie Presse» повідомляють з Лисабону, що урядова контрольна комісія вияснила, скільки грошей було взято з державної каси королівської фамілією. Виявляється, що королева Амелія взяла з

міністерства фінансів коло 200.000 рублів і герюг Опорто, дялко короля Мануеля, коло 250 тисяч рублів. Ці видатки казни буде покрито з прибутків з португальських маєтків короля Мануеля.

Про автономію Албанії.

Німецьким газетам повідомляють з Софії, що Росія буде протестувати проти автономії Албанії під протекторатом Австро-Угорщини, вважаючи таку комбінацію неможливою і неспезишною для славіства, бо вона витискає його з Адриатичних берегів.

«Vossische Zeitung» заспокоює: поки младотурія на чолі турецького уряду, ніякої автономії Албанія не матиме.

Вибори в Болгарії.

Болгарські вибори в велике національне зібрання, як повідомляють з Софії, закінчилися повною перемогою урядової партії; кандидатів її пройшло більше двох третин. Найбільше мандатів втратила демократична партія.

Перед виборами всі міністри, крім голови кабінету Малінова, їздили по Болгарії і агітували за свою партію.

Тісніші вибори в Австрії.

В понеділок, 7 юня, відбулися в усіх краях Австрії—з виїтком Галичини—тісніші вибори до парламенту. Найважніший факт тих виборів, що християнсько-соціалістичні партії в Відні новий погром. І провідник партії Кн. Ліхтенштайн, і президент бущого парламенту Паттай, і міністр торговлі Вайскірхнер, і бурмістр м. Відня Наймаєр—всі провалилися. Партія, правда, увійде до парламенту мабуть в давній силі, бо має знески на провінції,—але без провідників, перед якими Відень замкнув двері парламента, виборачи замість них лібералів і соціалних демократів. Правильство хотіло рятувати христ. соц. провідників і дало ініціативу до заклчення блока всіх буржуазних партій проти соціальної демократії, але ліберальні виборці Відня не послушали цього голосу правительства. Наслідком упалку при виборах міністр Вайскірхнер подається в одставку.

Останні вісти.

(З газет та по телеграфу).

Потішль.

КАМ'ЯНЕЦЬ-ПОДІЛЬСЬКИЙ. По пропозиції главнокомандуючого киявської воєною округою, п. губернатор звелів зібрати в Пушкинських домі «потішних» городських приходських шкіл, щоб одібрати з них роту найліпших. Цю роту (коло 160 душ) мають добре вимунструвати і повезти в Петербург показати Цареві. 6 відомості, що з «потішними» поїде до Петербургу сам п. губернатор та 2—3 представники від мін. нар. освіти.

Рощот робітників.

ЕЛИСАВЕТГРАД. На заводі Ельворті, де тепер робить біля 3000 душ, адміністрація заводу постановила рощтат за юнь місяць 500 душ, бо всім не стає роботи. Рощот уже почався.

Гряд.

ОРИХОВ. Цими днями навкруги Орихова пройшов великий дощ з грядом, який в де-яких місцях так побив хліб, що поле стоїть зовсім чорне.

Передля Меньшикова.

ПЕТЕРБУРГ. Меньшиков пише в «Новомъ Времени», що він ніби то одержав відомости з певних джерел, що на той рік Австрія оголошує Росії війну, щоб приєднати до себе Польщу й Україну.

Адміністративна кара.

КАТЕРИНБУРГ. Новий губернатор Кошко општрафував редактора «Уральского Края» Богукіна на 300 карб. а заміною двохмісячям ареш-

Дуже довго молилася бабуня і за живих і за померших. Застогнала сивенька, встала нарешті з молитви.

— Сип собі в Богом, шлідижно наша малісінька!—затуркотала старенька над колоском—Лепечи з аяголятами і за нас гриншину!.. І, ояснивши хрестом дитину, пішла стара шевкати по вей оселі.

— Та, чи не канальська-ж ти дочко, ві чельств не заслонила, ні кочерег під піч на спокій не покляла, щоб не доглядила, то так би піду віч і аяли!.. Щоб вороги роти свої розвлядали та зяиком кветтали!.. Ох, заціп їм, Господи, роти їх алаї і посудо-дом язики їх діхні!...—гомоніла старенька, заслоняючи піч і ховаючи рогаці та кочерги.

— Сип, подорожничку Божій!—запешотіла бабуся і наді мвою.—Спасибі тобі, Господи, що удостояв нас прийняти, обогрті, і нагадувать во славу твою!..—молилася стара, благословляючи й мене на віч.

— Да воскресне й розточається, да ітезвє й розбіжачія, яко вієт, яко дам од ливя нечестивого!—зажебунила бабуся над дверима та вікнами, оясниючи їх на ніч хрестом од нечистоті сили і всякої злої личини.

Далі затуркотала вона вже біля ввучат, азіпши між них на піч.—А пороскидалися бач, як широко? Пустить бо-ж і мені містечко. Хоч одним бочком припаду до теленької черені. А де ж ти тут е, невіглас, ходи лишень до мене, капосний!.. О-о-о-х, в руці твої, Господи, оддаю дух мій до ранку, аминь!—І, обнявши свого невігласа, в кієнь кіпців заспоколася таки свесенька жриця очагу до ранку.

Але я няк не міг заснути.

том за фельетон: «Капля крови, або купуйте білу ромашку».

Забастовна милосердних сестер.

СЕВАСТОПОЛЬ. Община «Краснаго Креста» вибірає новий штаб милосердних сестер замість тих, що забастували. Лікарня общини закята вже цілий місяць.

Пішки з Ярославля в Київ.

ЯРОСЛАВІЙ. Звідтіля виїшли в Київ 35 гімназистів під проводом вчителя Романовського. Екскурсанти хотять дойти в Київ пішки і мають на дорогу 750 карб.

Холера.

МОСКВА. З Астрахані, Вороніжа й Новоросійська надійшли відомости про слабування, які мають ознаки азійської холери.

Приют для підкинутих дітей.

КАТЕРИНОСЛАВ. Виявилось, що дітей, привезених в городську урядну, умерло в приюті за третр року 212 душ. А священник Острогорський, який ховав їх, каже, що за цій час умерло 240 душ дітей.

Увільнення справника.

ВЛАГОВИЩЕНСЬК. Після ревизії скоиную та служби бурейського гріачого справника Іванова. Респочато судство по 18 уловеним справам, де його обвинувачують за всякі злочинства, починаючи од розраті, і кінчаючи перевищенням власти.

Всякі звістки.

ХАРЬКІВ. При гімназії ев-лют. церкви одиняються «Віщі педагог. курси німецької та французької мови». Приймають тих, що кінчили жіночі гімназії, інститути то-що. Статут й програм подали попечителю харьк. округу на затвердження.

Харьківський відділ технічного т-ва, маючи однітні літальну школу, прохав міську думу дати місце для неї.

Міська дума ухвалила наіменувати 11-ту міську школу імені Т. Г. Шевченка і 29-ту іменем Г. Ф. Квітки.

Складено статут «Основняського просвітительного общества імені Г. Ф. Квітки-Основяненка». Т-во має уюряжати читанки, лекції, книгозбірні, вистави, школи, видавати і продавати книжки й инш.

(Власн. кор.).

ПЕТЕРБУРГ. Вночі в Петербурзі потрушево багатьох соціал-революціонерів. Арештовано всім душ, між ними дочка генерала Профена, Млякотина і де-нілька студентів і студенток психоенерологичного інститута. У Профен витрушево багато нелегалів.

Градоначальник општрафував на 300 карб. редактора журналу «Діло Живини».

Російського посла в Вашингтоні Резева призначено членом Державної Ради. Його буде заміщено Бахметевим.

Женщина, які скінчили юридичний факультет, авернувшись до председателя петербурзького окружного суду з проханням зачислити їх кандидатами на судові посади.

В Смоленську застрелився семінарїст Варсов, якому дано переказуменовку.

КАЗАНЬ. Міністерство народньої освіти невадовольило клопотів університету про дозвіл увільняти щороку на опоман про І. М. Толстого од плати за слухання лекцій по одному студенту першого курсу з кожного факультета.

ТОМСЬК. Маючи на увазі, що серед чинів сибірської залізниці можуть бути особи, які числяться виборцями в західному краї, начальні дороги розпорядився, щоб всім таким служцям дано було одпуски між 7 і 22 юля.

ОДЕСА. Вихованців приюту для малолітніх злочинців, які стинили заколот і поранили надзирателя, одда-

Цілювачу віч дайчачо мені у вухах і вчувалося таке, що неначе свердлом вертіло мозок мій, серце шматувало і душу перевертало!

— Та, ходіть бо ж сюди, дітки наші, і погляньте!..—вчувалося мені у тому дайчачині!..—Віки пройшли й переміялися... але у нас, наша іскра свята не загасла і жевріє й до цього часу!.. Ось, уже цілі віка, а ми, берегли й бережемо нашу святу кнму для вас, любі письменніи наші рідні!.. Візьміть бо її, рідненькі наші, покуль усіх ласточків П святих чужі грамотіи не пошарпали, та замість них, своїх, чужих нам, не повліщували!.. Сами ми в ній не можемо ражгнутися, але ми своє святе діло вигонали, абергели своє!.. Ідть же до нас, годубчю, не гайтесь, візьміть її, добренько роздивітьесь, то-о-о по ній ви і нас темних на вірну і розумну стежку виведете і сами ні по Римак, ні по Парижах не будуватимете, бо... хіба ж ми для цього вав повчили?

І вже коли півні побідоносно стрепенули крилами і веселенькам своїм «жу-ку-рі-ком» оповістили побіду дня над віччю, аж тоді тільки і я наче то надздрівав не то напів-сном, не то напів-бредом, бо дайчачання те катувало ж мене і мучило!.. А дитячий бабусян свів той, то неначе срібні дзвіночки голосили і навіть і тепер, як згадую, то у вухах плач той так і давенить мені!

Прод-ц-а-а-р-ь,
Про-о-д царь,
За Христом гаявися...

П. Оправхата.

ють під суд. Замість скинутого дир-ектора Пантелеєва призначено поліцейського, помічника пристава.

За кордоном.

Коронаційні свята в Англії.

ПЕТЕРБУРГ. З Лондона повідомляють, що вчора офіційно почалися коронаційні свята в Англії. З 10 годин ранку по всій Англії запалено коронаційні вогнища. Таких вогнищ, як пишуть газети, запалено 2.500. Коло вогнищ великі стовпища людей. Оратори виступають з промовами. Лондон прибрано триумфальними будовами. Грандіозна церемонія коронування в Вестмінстерському абатстві тягнеться біля 4-х годин. Для журналістів в цьому абатстві одведено 250 місць. Чужоземців нахало сила. Ціни на все страшенно піднялись.

Всякі звістки.

ПЕТЕРБУРГ. З Лісабона повідомляють, що установа зібрання вибрала президентом Ансельма Браамкампа. З Константинополя: Тут сподіваються чорногорського короля, який, між іншим, одядає султана.

З Лондона: Забастовка моряків збільшується.

Література, наука, умілість і техніка.

— «Світова Зірниця», селянський часопис. Вийшло в Київі ч. 20—такого змісту: 1) Гливища-самолітки. 2) Серед темряви (оповід. К. Пошпук, даліше). 3) Сельські товариства для продажу яєць (А. Кулжиний, кінець). 4) Одеський з'їзд представників товариських банків. 5) В американських школах. 6) Повітрям з Парижа до Мадриту. 7) Чутки з світа: А) У нас. Б) За границею. 8) Письма з села. 9) Від редакції.

Бібліографія.

«Националізм и национальное воспитание». Проф. П. И. Ковалевский. Изд. второе, дополненное; СПб. 1911, стор. 76, ціна 50 коп.

Националістичний курс урядової політики викликав серед широкої публіки попит на літературу по національному питанню, доказом чого служить хоч-би те, що книжка, заголовок якої ми вище написали, вийшла вже другим виданням, і це не зважаючи на те, що писанина проф. П. І. Ковалевського дивує своєю ненауковістю і безграмотністю.

Вже пояснення того, що таке «нація», яке дає з перших рядків проф. Ковалевський, дивує своєю ненауковістю та суперечністю. По д. Ковалевському (цитуюмо в перекладі): «нація—група людей, що посідає певну територію на земній кулі (наче можна людям посілати територію десь на місяцеві, чи на якій іншій планеті—П. П.-ко), об'єднана живанням в розмовах однієї мови, група—що визнає одну віру, пережила одну й ту ж історію та визначається однаковими фізичними й духовними рисами, які утворюють його (кого «його»? П.-ко) натуру та його (?) культуру».

Після такого определения розуміння «нації», цілий ряд народів треба б викреслити з життя якої нації, наприклад: «євреїв», бо вони не посідають певної території, «німців», «італійців», бо ті й другі мають спільні для всіх своїх складових частин тільки «літературні» мови, а в розмовах широко користуються численними діалектами, зрештою німецькі й італійські королівства, князівства та графства пережили здебільшого однію історію; не будуть також націями через ті або інші причини: сербо-хорвати, ірландці, а багато ще інших народів.

Отже треба признати, що пояснення розуміння «нації», яке дав проф. Ковалевський,—абсурдне; і це після того, як ми маємо чимало поважних праць таких юристів та соціологів як Еллінек, Отто Бауер, Шпрингер, Гумплович і др., що дали, коли не однакове, то в кожнім разі широке і однозначне пояснення розуміння «нації»!

Спростовання всіх недоречностей проф. Ковалевського завело б нас дуже далеко і вишло б за межі звичайної рецензії, тому вкажемо тут на найбільш грубі помилки.

Проф. Ковалевський запевняє, наприклад, що в процесі розвою людскості «невольно (курс мій) создаются рабы и владыки» (стор. 8), що «не за горами стоить день соединения австрийских немцев с германскими» (стор. 22), що «Петр Великий много способствовал и падению национализма, особенно после своей смерти» (курс мій) і т. и.

Праця проф. Ковалевського повна випадів проти «кузаркиних дітей», «живодів» та «инородцев», що запряглися знищити Росію, як це достотно відомо д. Ковалевському.

Що спеціально до українців (малоросів) та білорусів, то д. Ковалевський, зараховує їх до «равноудностей» пануючої «русской» нації, однак милостиво згожується на те, що їм можна вміти говорити, читати та писати на своєму «наріччі», хоч де-кількама рядками вище зазначив, що єдиною на всю Росію шкільною мовою—мусить бути мова «руская» (стор. 64), «отже навчайтесь читати та писати на рідній мові де хочете. Та це ще що до «малоросів» так милостиво, зовсім що инше оті «сепаратисти», що запровадили Австрії Автор певний, що то видадки, ніби «русские» не розуміють «малоросійського язика», вони не розуміють тільки «язика Грушевського», але того останнього, як освідчується автор,

«не понимаем и мы, малороссы». Ну, і зносить на здоров'ячко!

Ми не знаємо, наскільки шире освідчення панів «малороссов», що вони не розуміють «язика Грушевського», а от, що такі панки не знають літератури російської мови, хоч би вони навіть були професорами, як от д. П. І. Ковалевський, то це ми бачимо на прикладі того останнього. В книжці, яку ми рецензуємо, проф. Ковалевський пише наприклад: «когда одна нация не имеет одно отечества» (стор. 14), «национально просматривается» (стор. 22), «Такая борьба является слишком успешною и слишком симпатичною» (стор. 23), «чтобы наполнить эти ся (нации—П. П.) национальные формы творчества общечеловеческою содержанием» (стор. 23), «Первое всею» (стор. 23), «то в естественном своем праять и пуская будет каждый тьмь, чьмь онь есть» (стор. 24), «пролетарное преобладание большинства» (стор. 27), «Во время всяких национальных использований социаль-демократы отнеслись к еврейской нации весьма непочтительно» (стор. 28) і т. д. на протязі всієї книжки! Особливо гарно звучать для вуха оці речення: «Первое всею», «в естественном своем праять» і «пролетарное преобладание»; ну точінісно так, як розмовляє «по господарському» Гордей Поварьонов *, «кавалер і сапожник», як він про себе каже.

Отже нехай професор П. І. Ковалевський втішиться; він не тільки не розуміє мови проф. Грушевського, але не знає й не розуміє російської літератури мови, хоч прикладається, ніби знає!

Та це ще не все!

Не зважаючи на свій професорський титул, д. Ковалевський зовсім не знає термінології, яка заведена в науковій соціалістичній та економічній літературі великоруській. Приміром, він вживає: «трудовик» замість «трудящийся» (стор. 24), вигадав якусь «автономность социализма» (від чого? П. П.-ко), «неприкосновенности нации» (стор. 24), якийсь «союз антропологически автономных наций»; термін «солидарность» поясняє як «единство» (стор. 25), вживає «пролетарний» замість «пролетарский» і т. д., і т. д.

Загалом кажучи, на 76 сторінках недоречностей та грубих помилок не обберешся.

Приходиться тільки пожалкувати, що цікаве національне питання обминається і не розглядається в російській літературі поступовими науковими силами, а тим часом професори а la П. І. Ковалевський випускають повторні видання своїх грубих, тенденційних писанин, на тему, на якій ті професори зовсім не розуміються.

П. П.—ко.

Театр і музика.

— Гастролі М. Заньковецької в Харкові. В трупі П. Сабініна почалися гастролі славетної артистки М. Заньковецької. Для першої гастролі йшов «Глитай або павук» з М. Заньковецької в ролі Олени. 8-го юнія—«Лісова квітка». 11-го юнія буде 5-й і останній гастрольний спектакль і бенефіс М. Заньковецької. Підє «Лімеріана». — Т-во артистів під орудою А. Миколаєвска з 10 юнія почне грати у м. Коховці, на Таврії.

ДОПИСИ

(Віт власних кореспондентів).

С. БАБИНЦІ, кайвоєво повіту. Гутянський завод. Заробітна плата в Бабиньскім гутянськім (склянім) заводі така: майстри беруть за 1000 вироблених горілочних пляшок 4 карб.; виробляють вони їх за день 1500—2000. Чорноробочі—75 коп вдень на своїх харчах; дівчата—40 к.; діти 20 коп. Помісяшно чорноробочі беруть 16—18 карб., дівчата 8, діти 6—5 карб. Майстри роблять 8 год. в сутки, а решта цілий день з 6 год. ранку до 7 год. вечора.

С. М. ПЕРЕЩЕПИНА, константиноградського повіту (на Полтавщині). Байдукист. Напевно мало тепер знайдеться таких сел, де б місцеве громадянство ставилось так байдуже до культурної громадської праці, як ставиться людність нашого села. Звичайно, селянство наше в цьому цілком неповинне, бо воно потребує інтелегентних провадирів, особливо коли діло торкається зовсім нової або мало знайомої для них справи. Наша ж інтелігенція позавбавалась по зацінках і, вважаючи, певне, «паньканив» з мужиком за «непрелічестиве рангу», ніколи й пальцем не кивне, ве то щоб допомогти своїм розумом «малим отим рабам нічим». Навіть такий великий сором, як «проваль» потребибельської ярмарки, ні трішечки не зворушив цій інтелігенції. Навпаки, шанове інтелігентів спокійнієнько собі дожидають, чи скоро то помре другий кооператив—сельсько-господарське товариство, бо любив і там, як-то кажуть, на тонку вже прядуть.

А дуже шкода буде, коли помре отце товариство; тим паче, що з перших років існування т-ва члени його працювали досить енергійно і встигли поставити справу на міцний ґрунт. Опися ж 1906 року товариство позбавилось найціршого свого предсідателя, і в сельсько-господарській ярмарці почалося безладдя. Крам закупував аби-який і продавався дорого. В розвідні його не було ніякісенького порядку і на ньому стояло часто по три ціни, і прика-

*) І в пісню Кропивницького «Доки сонце зійде, роса очі вістив».

чик міг його продавати по які завгодно ціні. Крім того накуплено було такого краму, котрого тепер і за бацини ніхто не бере, бо він зовсім непотрібний для селянського вжитку.

Наслідком всіх оцих неладів декілька років тому у прикладка виявилась в касі недочота аж в 1000 карб. Проти нього тепер товариство веде судову справу.

Позбулося також товариство й поквального поля. В одчоті його за минулий рік було 100 рублів дефіциту.

Крім того ще й доці не виплачено 2000 карб. боргу.

Замість того, щоб в критичний момент допомогати загальній справі, члени товариства на зібрання здебільшого не ходять і членських грошей не вищачують по декілька років, дарма, що переваже число членів—найбільші багатіри в окрузі.

Г. КУРСЬ. Залізнодорожна бібліотека. Не що давно, а наказу курського п. губернатора, в управлінській книгозбірні М. К. В. залізничі «взято изъ употребления» і спалено чимало книжок, в число котрих попало й чимало українських.

Це вже друга «чиюга» цієї бібліотеки після визвольних часів: перша була в р. 1909—тоді теж чимало книжок було спалено в печаз паравозів під доглядом жандармів.

Через вороже відношення бібліотекарші до українських книжок, цього року одержує книгозбірня з українських часописів тільки «Рідний Край» і «Молода Україна», але певно то чи не жертва видавців цих часописів; торік же передплатувались: «Зячиска Українського Наукового товариства у Київі», «Літературно-Науковий Вістник», «Молода Україна», «Рідний Край» і «Українська Хата».

Зважаючи на таке становище української справи в бібліотеці—де хто з служачих українців подав в «бібліотечну комісію» заяву про виписку періодичних видань і нових укр. книжок, але подано таких заяв дуже мало, щось коло десяти; як би збільшилось число таких заяв, тоді б і бібліотечна комісія певно, звернула на це увагу.

КАДІВСЬКІ ШАХТИ, славянськ-сербського повіту (на Катеринославщині). За місяць. За май місяць на наших шахтах траплялось декілька нещасливих випадків. В початку місяця на шахті № 1 завалило одного шахтаря під вабою і його ледве-ледве одшукали через чотири дні. В середині мая на шахті «Ігнатій» упав один «проходчик» в «углибленіє». Нещасний роветівся на шматки так, пролетівши 55 сажнів, що не можна було всіх частин зібрати до купи, щоб поховати потім в землі; він став на дошку, як кажуть, яка була ледве причалена до «зруба», дошка випорснула з під ніг і він полетів.

На шахті № 5 уже в кінці мая дуже тяжко покалічено одного шахтаря-забойщика, якого привалено вуглем і породою—помяло груди і спину так, що ледве врятували його від смерті. На цій останній та й на вище зазначених шахтах на протязі мая траплялись ще декілька нещасливих випадків, але наслідком їх не була смерть, а легке або тяжке каліцтво.

Листування редакції.

Каріпка. Передає. № 1456. І. з. А. Ви виплатили всі шість карбованців. Градський. Передає. № 2489. Ще два карб. П. Р. Довіс.—Хіба-ж не правда? не може бути надрукованим. Треба подати повне привізько та адресу.

Ціни на хліб.

Пшениця (в копійках за пуд): в Одесі 103 (озима), 97 (улька) і 86 (суржак), у Маріуполі 101 (оз.), 90—96 (гірка) й 99—100 (гарнівка), у Ростові 102—109 (гари.), 102—105 (гірка) і 100—106 (оз.), у Харкові 89—95 (оз.), 91—93 (білоколоска) і 89—93 (місцева), у Київі 100—102, на пристанях 90—95, на станціях 92—97 (поміщівка) і 87—92 (селянська). Жито: в Одесі 77, у Маріуполі 74, у Ростові 74—75, у Харкові 63—66 (полт.) і 62—65 (сел.), у Київі 63—65 (пом.) і 60—62 (сел.), на станціях 61—63 (пом.) і 58—60 (сел.). Ячмінь: в Одесі 81—83, у Маріуполі 75, у Ростові 77—78, у Київі 66—71 (пом.) і 63—65 (сел.), на станціях 65—69 (пом.) і 61—61 (сел.), пивний у Київі 80—85. Овес: в Одесі 73, у Ростові 60—70, у Харкові 66—70, у Київі 70—74, на пристанях 62—65, на станціях 64—68 (пом.) і 58—64 (сел.). Кукуруза: в Одесі 68 (звичайна) і 72 (чинквант), в уманській і подільській районі 55—57. Просо: у Ростові 62, у Київі 58—62, на станціях 55—58. Гречка: у Київі 60—64 (пом.), на станціях 57—62. Горох: у Київі 110—125 (вікторія) і 80—90 (кормовий). Насітря спокійний, ціни потроху знижуються.

Справочний одділ.

Навчандарні відомості. П'ятниця, 10-го Юнія. Пест—Петрівка. Свчч. Тимофій, мч. Олександр і Антоніні діти, прп. Феодія Афонська. Сх. сон. 3 год. 48 хв., зах. сон. 8 год. 15 хв. 10—1870 р. номер поет О. Метлинський. Редактор В. Яновський. Видавець В. Чикаленко.

Оповіді.

Лікарня.

Кабинет ЗУБНОГО Дем'яновича-Цигурі. Готля, пломбування і вставка. Штучні зуби. Прійм. 9—12, 3—6 годин. Невтерівська, 36. р.—312-53

СПЕЦІАЛЬНА ЛІКАРНЯ

НАТІЛЬНИХ, ВЕНЕРИЧНИХ і СІФІЛТИЧНИХ. СЛАБУВ. д-ра МІХАЙЛАНСЬКОГО. В.—Житомирськ. 26. Постійні ліжка. Окремі і спільні кімнати. Пр. прих. вхорих од 9—12 г. р. і 5—8 г. в. Жін. 12—1 г. д. Неді. і свято—12 г. р. Поруза 50 к. р.—238-67

ПРИТУЛОК ДЛЯ ПОРОДІЛЬ

акун. М. І. Дмитрієвої-Лінецької. Перші догляд. Лік.-сестр. Прійм. секр. ватіги, і попі родиль у всяку пору. Мар.-Благовіщенська 44, р.—312-67

Зуб на ді-Бр. ТЕТЕЛЬБАУМ,

Прорива 24. Прійм. лікари-сестр. 9 год. р. до 9 г. в. Пломб 50 к., вирив. зуб. без болю і р. Штучні зуби 1 р.

ПРАЦЯ до конкурсних екз.

В усі спец. вищі школи й академії готує Гурток Інженерів. С.П.Б.—П. С. Гатчинська 35, кв. 9. Заявк. пріймається на відготовку й пансіон. 10-443-10

Всякі У ПОЛТАВІ

переплечувати «РАДУ» на таких-же умовах, як і в конторі газети, а також купувати в роздріб—можна в книгарні Г. МАРКЕВИЧА ул. Котляревського.

У Г. Вороніжі

в книгарні Т-ва «Крамаровський Терехин й Ко». Дворянська вул. продаються окремі №№ «РАДИ».

У НОВОМОСКОВСЬКОМУ

купувати №№ «РАДИ» можна у власн. агента д. БОГОМАЗА.

В Житомирі

купувати №№ «РАДИ» можна у власного агента д. Зака, викавал.

Українська Книгарня

(бувш. «Кіевская Старина») оповідає своїх клієнтів, що за виїздом В. П. Степаненка в П'ятигорск, комісові виплати за 1-е півріччя 1911 року відкладаються до 1-го августа сього року.

„ДЗВІНОК“

Об'єднаний Комітет по збудуванню пам'ятника Т. Г. Шевченкові

ОПОВІЩАЄ

Третій Міжнародний КОНКУРС

на утворення ескіза пам'ятника Тарасові Григоровичу Шевченкові, що має бути збудований у Київі.

Ескізи на конкурс мають бути прислані до 3 год. дня 20 декабря ст. ст. 1912 року.

Докладну програму конкурсу можна одержати в об'єднанім комітеті (Київська Городська Управа) або прочитати в журналі «Зодчий», що надрукував повну програму. р.—437-14

„ДНІПРОВІ ХВИЛІ“

ПРОГРАМА ВИДАННЯ ТАКА: 1) Статті про громадські справи; 2) останні звістки про те, що робиться у нас і за кордоном. 3) вірші й оповідання; 4) науково-популярні статті (про сельське господарство, про промисловість, про старі часи на Україні і т. и.); 5) про український театр; 6) огляд нових книжок і журналів; 7) дописи і звістки; 8) всячина; 9) листування редакції; 10) малюнки (портрети краєвиди, пам'ятники старовини та ин.). Передплата: на рік—2 р. 40 коп., на 6 місяців—1 р. 40 коп., на 1 місяць—20 коп. кожне число нарзно—10 коп. Гроші треба посилати на адресу: Катеринослав, Просект, книгарня М. Лозинської, даа редакції «Дніпрових Хвиль», або Московська, 7, К. Е. Котову. Редактор-видавець К. КОТОВ.

Українське видавництво «РАНОК» готує зараз до видання Літературний альманах «Огнище», тому просить шановних авторів, поетів, оповіданців і драматичних творців—оригінальні і переклади з чужих мов: російської, польської, білоруської, німецької, французької і инш., не пізніше 15 юнія (юнія) 1911 р. на адресу: Київ, Тургенівська 75—Олексі Новаличові. Авторські примірники будуть вислані gratis. 5-478-2

24 № за рік 8 проб на-сіння 1 календар Часопись українського хлібороба. Виходить що 1 і 15 кожного місяця книжками. Передплата в 1 листопада 1910 р. до I/XI р. 1911. (Всі перші №№ висилаються негайно. Ціна на рік 2 карб., пів-року 1 карб. з пересилкою. Адреса редакції: Київ, Тургенівська, 9. Редактор-видавець А. АРХИПЕНКО.

Повні комплекти українського журналу «Нова громада» За рік 1906. (12 книжок). Продаються по 3 р. 50 к. З пересилкою. Київ, Українська книгарня Безаківська № 8. р.—365-24

ВИДАВНИЦТВО «УКРАЇНСЬКИЙ УЧИТЕЛЬ» ВИДАЛО КНИЖКИ для дітей:

- С. Чернасенко. Діткам. Казки і вірші ц. 10 коп.
Його-ж. Як виродилася пісня. Казка, ц. 3 коп.
Його-ж. Убогий жид. Казка, ц. 2 коп.
З. Топеліус. Пустун Розбишаченко. Казка, переклад В. Грінченка, ц. 2 коп.
Бр. Гріня. Казки. Книжка I-ша, переклад Гр. Шерстюка, ц. 3 к.
З. Топеліус. Казки. Переклад В. Грінченка. 3 малюнками, ц. 8 к.
М. Коцюбинський. Ялинка. Трое оповідань, ц. 3 малюнками, ц. 8 к.
Гр. Шерстюк. Світо літературний збірник для дітей, з малюнками. Ціна 35 к. і 60 коп.
Б. Грінченко. Олесь. Трое оповід. 3 малюнк., ц. 5 к.
М. Коцюбинський. Харитя. Оповід. 3 малюнк., ц. 3 к.
Б. Грінченко. Телесик. Народня казка, ц. 1 к.
Г. Андерсон. Погане каченя. Казка. Переклад М. Загірній, ц. 2 к.
Бр. Гріня. Хатка в лісі. Казка. Переклад Гр. Шерстюка, ц. 2 к.
В. Лебедева. Уритувала. Оповідання, ц. 2 к.
А. Додо. Дядькова коза. Казка. Переклад С. Русової, ц. 4 к.
С. Чернасенко. Яма. Оповідання, ц. 1 к.
Л. Гітлов. Байкарецький дарунок. Збірка байок, ц. 4 к.
Юр. Сірий. Дивні рослини. 3 малюнк., ц. 2 к.
Гр. Шерстюк. Про золу, ц. 1 к.
Юр. Сірий. Світова подорож краєлини води, ц. 3 к.
Б. Грінченко. Українські народні казки для дітей, ц. 60 к. і 80 к.
Т. Шевченко. Малий кобзарь для дітей, з багатьма малюнками. Ц. 20 к.

Ілюстрована тижнева ДИТЯЧА часопись. Ціна для Росії 3 руб. Львів, ул. Міхняцького ч. 12, Австрія, Oesterreich

Об'єднаний Комітет по збудуванню пам'ятника Т. Г. Шевченкові

ОПОВІЩАЄ

Третій Міжнародний КОНКУРС

на утворення ескіза пам'ятника Тарасові Григоровичу Шевченкові, що має бути збудований у Київі.

Ескізи на конкурс мають бути прислані до 3 год. дня 20 декабря ст. ст. 1912 року.

Докладну програму конкурсу можна одержати в об'єднанім комітеті (Київська Городська Управа) або прочитати в журналі «Зодчий», що надрукував повну програму. р.—437-14

„ДНІПРОВІ ХВИЛІ“

ПРОГРАМА ВИДАННЯ ТАКА: 1) Статті про громадські справи; 2) останні звістки про те, що робиться у нас і за кордоном. 3) вірші й оповідання; 4) науково-популярні статті (про сельське господарство, про промисловість, про старі часи на Україні і т. и.); 5) про український театр; 6) огляд нових книжок і журналів; 7) дописи і звістки; 8) всячина; 9) листування редакції; 10) малюнки (портрети краєвиди, пам'ятники старовини та ин.). Передплата: на рік—2 р. 40 коп., на 6 місяців—1 р. 40 коп., на 1 місяць—20 коп. кожне число нарзно—10 коп. Гроші треба посилати на адресу: Катеринослав, Просект, книгарня М. Лозинської, даа редакції «Дніпрових Хвиль», або Московська, 7, К. Е. Котову. Редактор-видавець К. КОТОВ.